

det mellem Arbejds løn og Arbejds løshed, og der har jo allerede været en principiel Diskussion om denne Sag her i Tinget. Fra Regeringens og Regeringspartiets Side har man ført dette Spørgsmaal meget stærkt frem efter først at have beredt Jordbunden gennem Sommerens politiske Møder. Jeg ved ikke, i hvor høj Grad det er Regeringens Mening at ville gaa ind paa denne Opfattelse, men det er utvivlsomt Forholdet, at man blandt Vælgerne opererer med og har skabt en bestemt Forestilling om, at Arbejds løsheden væsentligt kan tilskrives vor øjeblikkelige Arbejds løn, og at en Nedsættelse af denne derfor vil være det mest virksomme Middel til at komme Arbejds løsheden til Livs, idet man gaar ud fra, at en Nedsættelse af Lønnen ogsaa vil bringe en Nedsættelse af Priserne for vore Varer, saaledes at disse kan komme ned paa Konkurrenceniveau med Udlandets. Populært udtrykker man det: lavere Løn, lavere Priser. Det ses naturligvis umiddelbart, at denne Paastand ikke har Almengyldighed, thi selv om man ser bort fra de Tilfælde, hvor Lønnens Andel i Produktionsomkostningerne er saa ringe, at en Nedgang ikke kan faa nogen som helst Betydning paa Prisansættelsen, og kun holder sig til de Omraader, hvor Lønnen er, om ikke afgørende, saa dog en Hovedfaktor i Industriens Produktion, saa vil det vise sig at være urigtigt at tro, at man ved en Nedsættelse af Arbejds lønnen kan opnaa Sikkerhed for en bedre, en øget Beskæftigelse. Denne Opfattelse, som efter min Tro danner Grundlaget for en stor Del af Venstres Opfattelse af Beskæftigelsesproblemet, beror imidlertid paa en fundamental Misforstaaelse af Industriens Produktionsvilkaar. Man ræsonnerer ud fra de Forhold, som man kender nøje fra sin egen Virksomhed, nemlig Landbrugets, og mener, at en blot og bar Overføring til Industriens Forhold er mulig, men en saadan er ikke mulig. Der gælder paa ingen Maade de samme økonomiske Love i Landbruget som i Industrien, idet Landbruget arbejder under det, man har kaldt det aftagende Udbyttes Lov, hvilket skaber nogle ganske særlige Arbejds vilkaar, vidt forskellige fra og i Mod sætning til de Vilkaar, som hersker i Industrien. Det er min bestemte Opfattelse, at der i Industrien paa ingen Maade behøver at være et saadant Forhold mellem Løn og Pris, at de maa variere parallelt, saaledes at lavere Løn vil give lavere Pris. Det modsatte kan være Tilfældet, og ikke blot saaledes, at højere Løn kan give lavere Pris, men endogsaa saaledes, at lavere Løn kan

give højere Pris. Det beror nemlig paa den Kendsgerning, at det i Industrien udelukkende eller saa godt som udelukkende er Arbejdsintensiteten, der er den afgørende Faktor ved Fastsættelsen af Prisen. Industriens Rentabilitet afhænger af Arbejdsintensiteten, idet den stigende Intensitet vil medføre faldende Omkostninger paa en lang Række Omraader. Det er muligt, at et lille Eksempel vil kunne tydeliggøre denne Tanke. Hvis vi f. Eks. tænker os, at en Arbejder fremstiller 5 Stole om Dagen til en Løn af 1 Kr. 25 Ø. pr. Stol, og Lønnen derefter sættes i Vejret til 1 Kr. 35 Ø. pr. Stol, men saaledes at der nu til Gengæld herfor produceres 8 Stole om Dagen, vil man se, at hvis de faste Omkostninger i begge Tilfælde kan ansættes til 7 Kr., og Materialet til henholdsvis 3 og 5 Kr., vil Produktionsomkostningerne i første Tilfælde med den lave Løn være 3 Kr. 25 Ø., men i Tilfældet med den højere Løn være 2 Kr. 85 Ø. Dette er naturligvis kun et enkelt naivt Skoleeksempel. . . . . (Kyed: Navnlign naivt!) . . . men det har Virkelighed i sig, og det har ogsaa Erfaring i sig, og det er ikke mere naivt, end at det meget vel kan bruges til at klargøre en Tanke, belyse et alment Synspunkt. Eller tror man virkelig f. Eks., at den usselt lønnede Arbejder under Industriens Gennembrudsperiode — det industrielle Gennembrud til Eksempel i England i Midten af det forrige Aarhundrede — ydede en større Arbejdsindsats i Forhold til sin Løn, end Arbejderen gør det i Dag med sin høje Løn? Det gjorde han utvivlsomt ikke, og man har slet ikke Lov til at indvende, at Arbejdsintensiteten skal være lige høj, enten man giver en højere eller lavere Løn. Arbejdsintensiteten bestemmer Arbejderen selv; der er naturligvis en Sammenhæng — det viser Erfaringen ogsaa tilstrækkelig tydeligt. Hvis man ønsker at fremkalde den fulde Arbejdsintensitet, som er Betingelsen for den virkelig billige Produktion, saa maa man ogsaa tage Hensyn til Lønspørgsmaalet.

Allerede af den Bemærkning, som fremkom fra et æret Medlem (Kyed), kunde jeg forstaa, at jeg vilde have meget ringe Sandsynlighed for at kunne overbevise, eller blot komme ind paa Livet af Tankegangen hos flere tilstedeværende ærede Medlemmer, hvis jeg var henvist til udelukkende at holde mig til en saadan tankemæssig Opbygning som den, jeg hidtil har givet Udtryk for. Men lykkeligtvis for mig er det muligt at henvise til Forhold, hvor disse Tanker har fundet deres Bekræftelse i Praksis. Jeg har fundet en interessant officiel Statistik fra